

הַלְבוּת שֶׁבֶת סִימָן רְנָא רִנָּב

[ד] [ז] וְשָׂאֵל (כְּלִבּוֹ וּבִיּוֹ). (ח) וְיֵשׁ לְאָדָם לְמַעַט קֶצֶת (ט) בְּלִמּוּדוֹ בְּעֶרְב־שֶׁבֶת (ט) כְּדֵי שְׂנִינֵי עֲרֻכֵי שֶׁבֶת (שִׁיג פּוּרֵי דְשֶׁבֶת, ירושלמי פ"ק דתענית):

רִנָּב דִּין מְלָאכּוֹת הַמִּתְּרִים וְהָאֲסוּרִים לְהִתְחִיל בְּעֶרְב־שֶׁבֶת כְּדֵי שְׂיָהּוּ נִגְמָרִים בְּשֶׁבֶת, וְכוּ ז' סְעִיפִים:

א שבת י"ז ב שם
בגמרא י"ח ג לפשוט
ושי"י שם ד שם
הגמרא

א אִמְתָּר לְהִתְחִיל בְּמִלְאכָה בְּעֶרְב־שֶׁבֶת סְמוּךְ לְחֻשְׁבָּה אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ יָכוֹל לְגַמְרָה מִבְּעוֹד יוֹם וְהִיא נִגְמָרַת מֵאֲלִיָּה שֶׁבֶת, כְּגוֹן (א) לְשֵׁרוֹת דִּיּוֹ וְסִמְמָנִים בְּמִים וְהֵם נִשְׁרִים כָּל הַשֶּׁבֶת, וְלִתְת אֹנִיּוֹן (פְּרוּשׁ, אַגְרוֹת) (ב) שֶׁל פֶּשֶׁתָּן לְתַנּוּר כְּדֵי שְׂיִתְלַבְנוּ, וְלִתְת (ג) צְמֵר לְחוּף הַיּוֹרָה בְּשֶׂאִינָה עַל הָאֵשׁ וְהִיא טוּחָה בְּטִיט, שְׂאֵב הִיא עַל הָאֵשׁ (ד) אָסוּר (ה) [ח] שְׂמָא יַחְתָּה (פְּרוּשׁ, וְגַלְה וְנִיעִיר הַגְּחָלִים בְּמַחְתָּה). וְאֶפְלוּ אִינָה עַל הָאֵשׁ, אִם אִינָה טוּחָה בְּטִיט אָסוּר (ו) שְׂמָא יָגִיס כַּה כְּבָף, וְהַמְגִיס בְּקִדְרָה אֶפְלוּ אִינָה עַל הָאֵשׁ (ז) חֵיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. וְיִמְתָּר לְפָרֵס (ח) מִצְדוֹת חֲתָה וְעוֹפּוֹת וְנִגְמִים וְהֵם נִצְוִדִים בְּשֶׁבֶת. וְיִמְתָּר

באר היטב

דקא אפלו בחל-המועד מפורח כל המלאכות עד"ז, ט"ז: (ז) וְשָׂאֵל. וְהָאֵר"י ז"ל הִיךָ נִזְהָר שְׂאֵל לְגַלְת אַחַר הַמְּנַחָה אֶפְלוּ בְּעִישׁ, מ"א: (ה) בְּלִמּוּדוֹ. לְכַן אֵין קוֹבְעִין לְשִׁיבָה בְּקוֹסְטוֹנְטִינְיָא בְּעִישׁ, כְּנֵה"ג. וְכִסְדוּחֵי קַחב דָּאִם רְגִיל לְלַמֵּד דְּכָר שֶׁשֵׁשׁ לוֹ קֶצֶת אוֹ שְׁלוּמֵד עִם רַבִּים אֵל בְּשִׁלְטוֹ, וְלִמּוּד הַיְשִׁיבָה מִקְרֹו דְּכָר שְׂאֵין לוֹ קֶצֶת. וּפְרוּשׁ רִש"י עַל הַסְּדָרָא שְׂרִי. וְאִם לֹא יִמְצָא אֶחֱיָב לְקַנּוֹת אִזִּי לֹא יִקְבַּע הַלְמוּד בְּבִקְרָה. וְאִם לֹא יִמְצָא לְקַנּוֹת אַחַר הַתְּפִלָּה אִזִּי יִקְנֶה וְאֶחֱיָב יִתְפַּלֵּל, שְׂוֹ מִצְוָה עוֹבְרַת וְגַם הִיא דְאוֹרְחָא, וְכִלְכֹּר שִׁקְרָא קִישׁ קָדָם: וְאִם הַעֲבֹד מִתְּפַלְלִין לֹא יִפְרֵשׁ מִהֶם, וְאִם חֲכִין בְּיוֹם ה' יָכוֹל לְלַמֵּד כְּדָרְכוֹ, ע"כ: (א) שְׂמָא יַחְתָּה. נִשְׂאֵלֵת מִשּׁוּפֵי יַד-שֶׁנֶּךָ מִתְּבַאֵה וְסָמוּךְ לְשֶׁבֶת לֹא יִגְמֵר הַיַּד-שֶׁנֶּךָ. אִי חֵיב לְעַקֵּר חֲסוּי מִדְּוָרָה וְלְהַפְסִיד מִמּוֹנוֹ, אוֹ מִיּוֹן דִּי-יֵשׁ הוֹלֵךְ מִפּוֹלָא אִינּוּ עוֹשֶׂה שְׂוֵם עֲשֶׂה א"כ אֵין תִּשְׁשׁ אַסוּר בְּהַ; הַקְּלָה בְּחֻשְׁבָּת

משנה ברורה

הִנּוּ, (ח) אֶפְלוּ אִם הַסְּפָר נִיטֵל שְׂכָר, וְהַטְעַם, וְהַנְּרָאָה לְכַל שְׂעוֹשֶׂה הַמְּסַפֵּר לְצַרְף שֶׁבֶת וְלִכְן שְׂרִי, וְלֹא דְמִי לְתַקּוּן בְּגוֹדִים שְׂאֲסוּר בְּנִטְלֵת שְׂכָר, דְּהַתָּם אֵין נִכְר בְּפַעֲלָה שֶׁהוּא לְצַרְף שֶׁבֶת, מֵה שְׂאִין בֶּן בְּנָה, וְעַל-כֵּן יֵשׁ לְתַר מְלַגְלַת לְאִינוּ-יְהוּדִי¹⁸. כְּתָב הַסְּגוּן-אֲבָרְתָּהּ, שֶׁהָאֵר"י ז"ל הִיךָ נִזְהָר שְׂאֵל לְגַלְת אַחַר מְנַחָה אֶפְלוּ בְּעֶרְב־שֶׁבֶת, (ט) וּבְאֵרוֹ כְּנִחוּ, דְּמַה שְׂכָתָב אַחַר מְנַחָה הִנּוּ אַחַר שְׁהִינֵע וְזֵמן מְנַחָה, אָבֵל לֹא מִזְרֵי שֶׁהַתְּפַל מְנַחָה, וְהִנּוּ דְקָאֵמֵר אֶפְלוּ בְּעֶרְב־שֶׁבֶת, דְּרוּצָה לוֹמֵר: לֹא מִבְּעִינָא בְּחַל קָדָם שֶׁהַתְּפַל מְנַחָה, אֵלָא אֶפְלוּ לְצַרְף שֶׁבֶת שְׁהוּא מִצְוָה, גַּם-כֵּן לֹא הִיךָ מְלַח אַחַר שְׁהִינֵע וְזֵמן מְנַחָה וְלֹא הַתְּפַל¹⁹. (י) וְהַעֲלֵם שְׂאִינִים נִזְהָרִים בְּהַ אֶפְלוּ אַחַר שְׁהִינֵע וְזֵמן מְנַחָה קִטְנָה, יֵשׁ לוֹמֵר דְּכִיּוֹן שְׂקוּרָאֵין לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לֹא חִישִׁינֵן שְׂעִבְר עַל-יְדֵי-וְהָ וְזֵמן הַתְּפִלָּה²⁰: (ח) וְיֵשׁ לְאָדָם וְכוּ'. לְכַן אֵין קוֹבְעִין (יא) יְשִׁיבָה בְּאִתָּה מְקוֹמוֹת בְּעֶרְב־שֶׁבֶת. וְכִסְפֵּר סְדֵר-הַיּוֹם כְּתָב, דָּאִם רְגִיל לְלַמֵּד דְּכָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֶצֶת אוֹ שְׁלוּמֵד עִם רַבִּים אֵל בְּשִׁלְטוֹ, וּפְרוּשׁ רִש"י עַל הַסְּדָרָא מִקְרֵי דְּכָר שֶׁשֵׁשׁ לוֹ קֶצֶת וְעַל-כֵּן לֹא נִזְרִינֵן שְׂמָא יִמְשֵׁךְ עַד הַלְּיָלָה, וְאִם לֹא יִמְצָא אַחֲרֵי-כֵן לְקַנּוֹת אִזִּי לֹא יִקְבַּע הַלְמוּד בְּבִקְרָה. וְעַן לְעִיל בְּסִימָן רַנ וְשֶׁהָאֲרָכּוֹ בְּהַ בְּבִאֹר הַלְכָה: (ט) כְּדֵי שְׂיָבִינֵן. וְאִם (יג) יֵשׁ לוֹ מִשְׁרַת שְׂזָכִין בְּשִׁבְלוֹ, אֵין צְרִיכָה²¹, וְכִל-שְׂפָן אִם חֲכִין בְּיוֹם חֲמִישִׁי²², בְּתוֹאֵי יִחַל לְלַמֵּד כְּדָרְכוֹ: מִיָּהוּ, מִכָּל מְקוֹם צְרִיךְ לְתַקּוּן אִינָה דְּכָר לְכַבֹּד שֶׁבֶת, וְאֶפְלוּ יֵשׁ לוֹ כְּמַה עֲבָדִים, כְּמוֹ שֶׁבֶתוֹב בְּסִימָן רַנ:

א (א) לְשֵׁרוֹת דִּיּוֹ וְכוּ'. וּבְשֶׁבֶת אָסוּר (א) מִשּׁוּם מְגַבֵּל, שְׂמַעֲרָב הַדִּיּוֹ וְהַמִּים יַמָּה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאָסוּר (ב) מִשּׁוּם צוֹבְעִי, אֶפְלוּ הַכִּי בִּיּוֹן שֶׁמִּתְחִיל בְּזֵמן הַמִּתְרֵי וּמִמִּילָא נִגְמֵר הַפַּעֲלָה בְּשֶׁבֶת, שְׂרִי²³. וְכֵן כָּל הַנִּי דְקָתָשׁיב, יֵשׁ בְּהַן אָסוּר דְּאִרְיָקָא כְּשֶׁעוֹשֶׂה אִתָּם בְּשֶׁבֶת, אֶפְלוּ הַכִּי בִּיּוֹן שֶׁמִּתְחִיל בְּעֶרְב־שֶׁבֶת, שְׂרִי²⁴: (ב) שֶׁל פֶּשֶׁתָּן לְתַנּוּר. אֶפְלוּ אֵין טוּחַ פְּסוּי בְּטִיט, אֶפְלוּ הַכִּי לֹא חִישִׁינֵן שְׂמָא יָגִלְה הַפְּסוּי וַיַּחְתָּה בְּגַחְלִים, (ג) דְּכִיּוֹן דְּהָרִית קֶשֶׁה לְהַן לֹא חִישִׁינֵן שְׂמָא יָגִלְהוּ: (ג) צְמֵר לְחוּף הַיּוֹרָה. וְהִיא קוֹלְטָה הַצְּבַע: (ד) אָסוּר שְׂמָא יַחְתָּה. הִנּוּ, אֶפְלוּ (ד) יֵשׁ וְזֵמן שֶׁיִּקְלַט עֵין הַצְּבַע מִבְּעוֹד יוֹם אֶפְלוּ הַכִּי אָסוּר, שְׂמָא יַחְתָּה כְּדֵי לְקַלֵּט הַיִּטָּב: (ה) שְׂמָא וְכוּ'. וְהַמְגִיס וְכוּ'. הַנֶּה, אֶף דְּהַמְתַּבֵּר הַשְּׁוֹה הַגְּסָה בְּיוֹרָה לְהַגְּסָה בְּקִדְרָה, (ו) אִינוּ שְׁנֵה לְגַמְרֵי, דְּבְקִדְרָה אִם הִיא מְבַשֵּׁלַת כְּל־צְרָפוֹ תוֹ לִית כַּה אֲפוּרָא, וְאֵלוּ בְּיוֹרָה אָסוּר בְּכָל בְּיוֹרָה לְהַגִּיס כַּה, כְּמַבְאָר לְקַמֵּן בְּסִימָן שִׁיחַ סְעִיף ית, וְעַל-כֵּן אָסוּר לְתַת צְמֵר לְיוֹרָה רוֹמַחַח סְמוּךְ לְחֻשְׁבָּה כְּשֶׂאִינָה טוּחָה, אֶף שְׂנֵשׁ שְׁהוֹת לְקַלֵּט הַצְּבַע מִבְּעוֹד יוֹם, שְׂמָא יָגִיס מִשְׁחֻשְׁבָּה: (ו) חֵיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. דְּעַל-יְדֵי הַגְּסָה בְּקִדְרָה וְחַחַח מִתְּקַרֵּב הַבְּשׁוּל בְּמַהְרָה²⁵: (ז) מִצְדוֹת חֲתָה וְכוּ'. וּבְשֶׁבֶת (ח) אִם הוּא

שער הצייד

(ח) מְגוּן-אֲבָרְתָּהּ. וְאֶף דְּבַבְאֵר הַגְּר"א מְסַפֵּק בְּהַ מְכַמָּה טְעָמִים, כָּל הַחֲרוּגִים הַעֲתִיקֵי דְּבָרֵי מְגוּן-אֲבָרְתָּהּ לְדִיתָ דְּבַעֲרָב־שֶׁבֶת קָלָא לְעִינֵן וְהָ²⁶. וּמְכָל מְקוֹם לְעִינֵן גְּלוּחַ לְאִינוּ-יְהוּדִי בְּוָדָא יֵשׁ לְהַחְמִיר, דְּהַמְגוּן-אֲבָרְתָּהּ כְּעַצְמוֹ אֶף שֶׁמִּתְחִילָה מִסְּפָק דְּלִמָּא מַעֲשֶׂה הַדִּיּוֹט בְּעֶרְב־שֶׁבֶת מְרַי אֶף שְׂאֵל לְצַרְף שֶׁבֶת, לְבַסּוּף מִסִּיק דְּתַסְפַּרְתָּ מַעֲשֶׂה אִמֵּן הוּא [וְכֵן כְּתָב הַגְּר"א]: וְגַם אֶפְלוּ מַעֲשֶׂה הַדִּיּוֹט גְּמוּר. דְּעַת הַגְּר"א דְּאִינוּ מְרַי כִּי אִם לְצַרְף שֶׁבֶת, וְכִמּוֹ שְׂכָתָב בְּדְבוּר הַמִּתְחִיל דְּהוּא הַדִּיּוֹט בְּגוּר: (ט) אֵלָּה רַבָּה וּמְחַצֵּית-הַשְּׂקָל וּפְרִי-מְגוּדִים: (י) פְּרִי-מְגוּדִים: (יא) בְּנִסְתָּ-הַגְּדוּלָּה: (יב) בְּנִסְתָּ הַגְּדוּלָּה וְעַל-תְּשִׁיבָה וְחִוּסְפַּת-שֶׁבֶת: (כ) גְּמָרָא י"ח עמוד א: (ג) רַבִּיבִים, הַכָּא בְּסִימָן שֶׁכְּ בְּמְגוּן-אֲבָרְתָּהּ: (ד) גְּמָרָא: (ז) כֵּן מוֹכַח מִבְּאֵר הַגְּר"א סִימָן שִׁיחַ סְעִיף ית, דְּאֵי לֹא הַכִּי אַבְהֵי קֶשֶׁה: לְחַי דְּמוּדָה בִּית-הַלֵּל לְבֵית-שְׂמָאֵי מִשְׁקִילֵת הַעֵין בְּאִינָה עֲקוּרָה: (ח) אַחֲרוּגִים: (י) חוֹסְפוֹת:

הלכות שבת סימן רנב

*** למכר לאינו יהודי ולהטעינו סמוך לחשכה.** (ה) ובלבד שיציא מפתח ביתו (ט) * **מבעוד יום:** הגה ונש מתירין שיציא האיני יהודי בשבת (י) אם יחד לו האיני יהודי מקום מבעוד יום בבית ישאל. (ז) (יא) ויש להחמיר (מרדכי ע"ק דשבת). ועין לקמן סימן שכה: **ב** **וימתר (יב) * לתן בגדיו לכובס אינו יהודי ועורות לעבדן (פרוש), האמן שמעבד ומתקן העורות (יג) סמוך לחשכה.** (ג) (יד) * **יאב קצץ לו דמים או שעושה אותם (טו) בטובת**

ה שם ונרבי עקבא אקרא דבית הלל ו שם י"ו תוספות שם י"ט ותרא"ש ונרבישם פסקו ו מהלכות שבת

באר היטב

בתשובת באר-עשק סי' ל שהתיר שם להחזיר לא"י משכנו בשבת ע"י א"י אחר שנקח המעות אשר לנה עליו היהודי, מאחר שהיה אלם והיו בדבר ספק נפשות, ע"ש. כתב ע"ת: נראה דאם השפיר את החדר לא"י בפרוטה במשך יום השבת אין להחמיר קלל, ע"ש. ומ"א כתב דאפילו בשכירות החדר אין לסמוך להקל, ע"ש: (ג) אם קצץ. ויל דבזמן הזה כלים לכובס מפתח הינו קציעה, דקצבתן ידוע, דאטו בכל פעם יקצץ עמו, ולכן המנהג פשוט לתנם ע"ש סמוך לחשכה, מ"א. ואם חתן סמוך לשבת ואמר לכובס ראה שאני צריך להם במוצאי-שבת, כגון שרוצה לסע מזד במוצאי-שבת, זהו אסור, דה"ל כאומר בפרוש שנקבש בשבת, ט"ז סי' שז ס"ק ג וכ"כ קל האחרונים

פנים מאידות סימן פ דאינו מחיב לקח הכסוי מהיורה להפסיד ממונו ואין בו שום נזכר אסור, ע"ש: (ז) ויש להחמיר. ועין סי' רמו סי"ב דבשאלה יש להקל, אבל במכירה יש להחמיר אפילו בעיר המקפת חומה וא"י דר בעיר, דהא פשוטע שהוא מוכרו לו יאמרו שמכרו לו בשבת משא"כ בשאלה, ובפרט בסחורות דאין דרך להשאיל קלל פשיטא דאסור, ואפשר דבא"י אלם יש להקל קשיחך לו מקום, מ"א. וט"ז כתב: ראינו מורין לאסור אף בחפץ של א"י, וכן מן הסבר, פינן שסור דברואה שנתן לו ע"מ להוציא אין לחלק, פי הרהור אין מכיר של מי החפץ על-כן אין להתיר אלא לצד גדול והפסד, ואם הא"י אלם יש להתיר אפילו בלא יחד לו מקום דבכ"ג לא נזרי, ע"ש. ועין

באור הלכה

*** למכר לאינו יהודי ולהטעינו.** הינו להטעין לו על פמורו (רש"י שם) אף אם מכר לו מקנה, והוא הינו להגביה הפשאו על כתפו (משנה שם) או לתן לו מנהג והלנאה, עין שם בהמ"א: * **מבעוד יום.** ואם האיני יהודי השאיר התפץ אצלו וקא בפילה ללקחו, נראה דיש להקל בשעת הדחק לתן לו אפילו אם איננו אלם, דכיון שהאסור הוא רק משום מראית עין אין להחמיר בזה, שהיא רק תשד אסור דבזמן המקום שאין רואין, כמו שכתבנו בסוף סימן שא סעיר-קטן קסה במשנה בדרה ומס' תור"ש, וכ"כ בעיר"ש בסימן שכתן: * **לתן בגדיו וכו'.** עין במשנה בדרה דהוא הינו לכל מלאכות. ועין בבית-יוסף דמסיק דאין חלוק בין אם האיני יהודי עושה גמר קלאכה בפלי וכו' או האיני יהודי עושה כל הכלי בשבת, כגון שנתן לו הישראל צעים וצשה כלי או מטה וצשה בגד, וכן אין חלוק בין אם הצעים והמטה הוא של ישראל או שבקשהו שיצשה הכל משלו, עין שם: * **אם קצץ וכו'.** עין במשנה בדרה מה שכתבנו דבזמן הזה כלים לכובס וכו', כן כתב מגן-אברהם ואלה רבה, אך סתם המגן-אברהם דבריו קאר ולא ברש אם רוצה לומר שלא התנה קלל, וכדעת מהר"ח מרדכי, ספני שאין עושין בחפס, אם-כן למה התנה על זה 'בזמן הזה', ונס למה סיס דאטו בכל פעם יקצץ עמו? ואם נפרש דכפעם ראשונה קצץ עמו וקא משכמ לן דדי בזה, וקמו שפאר התוספת-שבת, אפתי לא תפירש מה שהתנה על זה 'בזמן הזה'. ועלין נראה שרוצה לומר, שהבטיח לתן לו שבר אף שלא פרש בפיה יתן. ומה שהקשה בשמ"א דאם, דהא קאמא לן ברמ"ז דלא פיענין קציעה בקרניא, נראה לי דעד כאן לא שריען ברמ"ז שלא פרש בפיה יתן לו אלא מהקבטחו שיתן לו שברו קראוי או שיהפטר עמו וכן מוכח בתשובת הרשב"א שהביאו בית-יוסף בסימן רמו, עין שם, והיו שכתוב בשלחן-ערך שם סעיף ב' שיתן לו שברו, הינו קראוי לו, וכן משמע בחמ"א דאם, אף שפטר עצמו קצת דבגדיו בזה ששכב: או שהבדיר ידוע שלעולם וכו', ולכך סמכא דעתה דאינו יהודי וסבר שיתן לו שברו משלם ודינו בקצץ. אבל אם אמר לו הישראל סתם שיתן לו שבר, אין דינו בקצץ, דהא אין האיני יהודי יודע פמה יתן לו, ושפא יתן לו דבר מועט, ולכן כתב סגן-אברהם דבזמן הזה שכלים לכובס קצבתו ידוע ולא יסבר האיני יהודי שיתן לו דבר מועט, לכן אפילו אם אמר לו סתם שיתן לו שבר אם-כן סגי, והיו כמו שקצב לו בפעם אחד, ששוב בודאי נוכל לסמוך על זה סמיו, והיו שפסם: דאטו בכל פעם וכו'. ומה שכתב: עין בית-יוסף בשם מהר"ח מרדכי, רוצה לומר, שהוא הקל ביותר בזה; ואולי דבנת המגן-אברהם לענין כפיסיה לפי שקצבתן ידוע לכל, אפילו אם לא התנה עמו קלל סגי, שפטר שיתן לו כפי העקבה הידועה ומה שאין כן בעורות לעבדן שאין על זה קצבה ידועה, לכן אף שאין עושין בחפס לא סמכא דעתה דאינו יהודי וסבר שיתן לו דבר מועט, ושלא בדברי מהות מרדכי דמקל גם בעורות לעבדן, וצריך עיין למעשה. ודע, דאף שהחמ"א כולל ג דין נ העתיק לדינא דעת מהרות מרדכי, דכל דבר הידוע שלעולם נותנין שבר על מלאכה זו דינו בקצץ, קשה מאד לקמן על זה למעשה, דתרי כל הראשונים ונתם הרמב"ם והתוספות בדף יט ע"א והרא"ש ושר"ן והרשב"א בתדושי ורמב"ם משנה והאור ידוע והפאר"ן כלם כתבו בקראי ככל מלאכות, ואף בעורות לעבדן וכלים לכובס, דבדאי אין עושין בחפס, ואפלי הכי פיענין קצץ, ועל-בדבר הטעם כמו שכתבנו למעלה, דמפ"י שאין האיני יהודי יודע פמה יתן לו ושפא יתן לו דבר מועט, על-כן לא סמכא דעתה לעשות

משנה ברורה

עושה כן ובשעת פריסתו נכנס התנה לתוכה, ח"ב משום צידה: (ח) **ויבלבד שיציא וכו'.** רוצה לומר, דאי אין שהות לנה, או שהאינו יהודי מתנה עמו שיקח ממנו בשבת, (י) אף המכירה אסורה: (ט) **מבעוד יום.** כדי (ס) שלא יהיה נראה שהישראל צנהו להוציאו לחוץ. (ט) ויש עוד טעם לנה, שלא יחשדו את הישראל שמכר לו בשבת או משכנם בגדו, וילטעם זה, אסור אפילו בעיר המקפת חומה או מקום שיש ערוב, וכן הסכימו (י) האחרונים, דבענינו לענין מכירה וכן לענין שכירות אינה חפץ ודאי דיש להחמיר אפילו במקפת חומה והאינו יהודי דר שם, שיציאם מביתו מבעוד יום: (י) **אם יחד וכו'.** סברתם, דהיו קאלו כבר מפת בביתו של אינו יהודי: (יא) **ויש להחמיר.** כדי שלא להגיל האיני יהודי בכך. ועין (יב) באחרונים שהסכימו דמדינא אין להקל בזה, דקאמא לן פסיקן חנני פסיקן דלא מנהי ביתו לו מקום, גם דהרואה סבור שישאל צנהו להוציאו, על-כן אין להקל בזה (יג) אלא במקום הפסד וצדף גדול. (יג) ואם האיני יהודי אלם, יש להתיר אפילו בלא יחד לו מקום, דבקהאי גונא לא נזרי חכמים. כתב עלת-תמיד: נראה דאם השפיר את החדר לאינו יהודי בפרוטה על משך יום השבת, אין להחמיר קלל, עין שם, אבל המגן-אברהם (יד) ושר"י אחרונים כתבו דאפילו בשכירות החדר אין לסמוך להקל: **ב** **לתן בגדיו וכו'.** והוא הינו לשארי מלאכות, והטעם, דכיון דקצב לו דמים בעד מלאכות, ואינו מקפיד עליו שיצטעו חכך, תו כי קעביד כיום השבת אדעתה דנפשה קעביד למהר להשלים מלאכתו: (יג) **סמוך לחשכה.** ובענין שיציאם גם-כן מפתח ביתו מבעוד יום (יב) ורמב"ם: (יד) **אם קצץ וכו'.** הינו סף ידוע ולא שכיר-יום. ועין סימן רמו סעיף ב, דאם התנה עמו שיתן לו שבר ויהפטר עמו, אף-על-פי שלא פרש במה יתן לו דינו בקצץ; (טו) ובזמן הזה, כלים לכובס סתמא דינו בקצץ, דקצבתו ידועה, ולכן המנהג פשוט לתנם ע"ב-שבת סמוך לחשכה: (טו) **בטובת הנאה.** הינו שמתרצה האיני יהודי לצשות לו בחנם, ואמרין דמסתמא הוא בשביל אחר טובה שעשה לו הישראל מתחלה, וצד-כן

שער הציור

(1) נקרא: (ח) לעיל בסימן רמו סעיף ב: (ט) הוא טעם הרמב"ם והקא בט"ז סעיר-קטן ב: (י) מגן-אברהם ואלה רבה ותוספת-שבת וש"א. אף מחמ"א דאם כלל סב דין טו משמע דבמקום צדף גדול יש להתיר למכר לו במקום שיש צדוב ולסמוך אטעם הראשון: (יא) ט"ז ומגן-אברהם ותוספת-שבת וש"א: (יב) ט"ז: (יג) ט"ז וש"א: (יד) אלנה רבה בשם אחרונים, עין שם: (טו) עין באור הלכה:

הַלְבוֹת שֶׁפֶת סִימָן רֵנב

ביאורים ומוספים

אלא שיש לכרין שלא ליכות במעות עד מוצאי שבת, וכן יש להתנות קודם השבת שמתכוין הוא להקנות את המוצר מלפני השבת לכל מי שיקחנו בשבת, שהרי איסור מקה וממכר אינו אלא מדרבנן, ובאיסור הרבנן מועילה ברירה.

[משנ"ב ס"ק יג]

ובקצין שייציאם גסרן מפתח ביתו מבעוד יום⁽⁷⁾.

(7) היינו בזמן שהשמש זורחת, וכמו שכתב לעיל (סי' רמז ס"ק ב).

[משנ"ב ס"ק יד]

ובקצין נהגו, פלים לכותב סתמא דינו קקצין, דקצבתו ידוע⁽⁸⁾.

(8) וכן בזמנינו, הורה הגר"ש אויערבך (שש"כ פ"ל הע' פה) שכיון שעשוי אדם לשלם לפועל כפי שידרוש, נחשב הרב כאילו קצין.

המשך מעמוד קודם

ח"ג סי' מד) כתב, שמאחר ואין ראייה מכרחת לא לאיסור ולא להיתר, יש להחמיר בדבר מספק, ובפרט שכבר הורה הרע"א לאיסור. אכן למכור בערב שבת בתנאי שלאחר זמן יקרה דבר פלוני, כגון למכור מניות בערב שבת בתנאי שיהיו שוות למחרת סתום מסוים, כתב בשו"ת אגרות משה (שם) שאף לדעת הרע"א מותר.

ומדברי המשניב לקמן (סי' שלט ס"ק כז), דדקדק הגר"ח קניבסקי (שו"ת הלכות סי' שו ס"ב) שמותר לעשות מעשה קנין מערב שבת על מנת שיחול בשבת, שכתב לגבי פדיון הבן שחל בשבת, שאין האב יכול ליתן לכהן חמשה סלעים מערב שבת על מנת שיחול הפדיון בשבת, משום שבאופן זה אין האב יכול לברך על הפדיון, ומשמע שמטעם הקנין עצמו אין איסור לעשות כן.

[משנ"ב ס"ק יז]

דצלידי הגסה פקדנה רחמת מתקרב הפשיל פמהנה⁽⁴⁾.

(4) ובטעם איסור הגסה ביורה שיש בה צמר שהתבשל כל צורכו מערב שבת, כתב לקמן (סי' שיח ס"ק קטז) שהוא משום צובע, שדרך הצובעים להגיס את הצמר תמיד בדי שלא ייהרר, וגם משום שהצבע נקלט יותר על ידי ההגסה. ובשעה"צ שם (ס"ק קלח) כתב טעם נוסף, שהסמנים צריכים בישול לעולם, והוסיף, שיש נפקא מינה בין טעמים אלו, במי שבישול סממנים במים בלא צמר, שלטעם האחרון אסור לעשות כן, אך לשני הטעמים הראשונים מותר. (שהרי אין חשש שייחרך כי אין צמר, ואין חשש שיגיס בכדי שיקלט הצבע בצמר, שהרי אין צמר).

וכן ליתן צמר ביורה על גבי אש גרופה וקטומה, כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פט"ז תשובה י) שאסור, שמא יגיס ביורה, כיון שבדבר שיכול לבוא לידי הפסד חששו יותר שמא יעשה מלאכה, שהרי אדם בהול על ממונו. מאידך, הגר"ש אויערבך כתב (שולחן שלמה ס"ק ג ובשו"ת הר צבי ח"א קונטרס טל הרים מלאכת מבשל אות ג) שמותר לעשות כן, שכיון שבאופן זה אין לחוש שמא יחתה, אין לחוש גם שמא יגיס.

[משנ"ב ס"ק ז]

ובשעת פריסתו נכנס התקה לתוכה, תיב משום צידה⁽⁵⁾.

(5) אבל אם נכנסה החיה לתוך המצודה לאחר זמן, כתב לקמן (סי' שטו ס"ק יח) שאין בזה אלא איסור דרבנן. ובגדר שעת פריסת המצודה, כתב החו"א (או"ח סי' לו ס"ק א) שלא התפרש מהו, ואפשר שצריך שיאחז את המצודה בידו בשעה שהחיה ניצודת, או שתהיה הצידה מכוחו, דהיינו שיתן את המצודה על החיה הניצודת.

[משנ"ב ס"ק ח]

או שפאניו יהודי מתנה צמ' שיקח ממנו בשבת, אף המכירה אסורה⁽⁶⁾.

(6) ולהניח מכונה אוטומטית המיועדת לממכר משקאות בעיר שרובה נכרים, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' לד) שמותר,

לעשות את כל המלאכות האסורות בשבת, ואין לך זילזול בכבוד השבת גדול מזה, וברור שאם היה שעון שבת בימי התנאים והאמוראים היו אוסרים את השימוש בו, וכמו שאסרו אמירה לנכרי, ואולי כלול הדבר באיסור אמירה לנכרי. [וראה מה שכתב שם בטעם החילוק שבין העמדת קדירה על גבי האש מערב שבת, לשימוש בשעון שבת].

אמנם, לענין הדלקת האור על ידי שעון שבת, כתב שם שכיון שכבר נהגו העולם לעשות כן, אין בזה משום זילזול בכבוד השבת, ובצירוף דעת הפוסקים שמותר לומר לנכרי להדליק אור בשבת, יש להחיר. מאידך, בשו"ת שבט הלוי כתב (ח"א סי' מז) שבערב שבת מותר לכון שעון שבת ואפילו כזה המכבה או מדליק. וראה מה שכתבנו לקמן (ס"ק מז ו-ז), וכן מה שכתבנו לקמן סי' רנג ס"ק צט לענין שימוש בשעון שבת לחימום התבשיל בשבת.

ודוקא בדבר שהכל יודעים שהוא מלאכה, ולא יטעו לעשות כן בשבת עצמה, אבל דבר שאין הכל יודעים שהוא מלאכה, כגון לתת מים לתוך כלי שתחת השמן כדי לקבל את הניצוצות, כתב לקמן (סי' רסה ס"ק טז) שאסור לעשות כן אפילו קודם השבת, שמא יבאו לעשות כן בשבת עצמה.

(3) וכן לעשות מעשה קנין בערב שבת על מנת שיחול בשבת, כתב בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' עב ו-ק"ז) שמותר, כשם שמותר לעשות שאר מלאכות מערב שבת אף על פי שממשיכות בשבת, ואף שיכול לחזור בו בשבת מהקנין שעשה, מ"מ כל עוד שלא חזר בו, נעשה הקנין בשבת מאליה. וכן כתבו בשו"ת שואל ומשיב (שתיתאה סי' ג) והחו"א (דמאי סי' ט ס"ק יב) שמותר. מאידך בשו"ת רעק"א (מהדו"ק סי' קנט) ובשו"ת כתב סופר (או"ח סי' מז) כתבו שאסור לעשות כן, וכן כתב בשו"ת אבני נור (או"ח סי' נא), וביאר שכל מה שהותר לעשות בערב שבת מלאכה שממשיכה בשבת, הוא דוקא במלאכה שאינה צריכה את האדם, מה שאין כן בקנין, שאם ימות המקנה או שימכרם לאחר לפני השבת יחבטל הקנין, נחשב הקנין כאילו נעשה בשבת מחמת האדם, ואסור. ובשו"ת אגרות משה (או"ח

הלכות שבת סימן רנב

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק טז]

הוי לה כאלו אומר בפרוש שיכבס בשבת וקוי כשלוה¹⁰⁹.

9) וכן לקצוץ עם נברי שידפיס לו מודעה בעיתון שמודפס בליל שבת ויוצא לאור בשבת, כתב בשו"ת חלקת יעקב (ח"א סי' סה) שאסור, שכיון שמתנה הישראל בפירוש שהמודעה תופיע בעיתון שיוצא לאור בשבת, וידוע שההדפסה נעשית בליל שבת, הרי זה כאומר לו בפירוש שידפיס את המודעה בשבת.

ולחתום על צ"ק או על הוראת קבע בבנק של נכרים שפתעל בשבת, כשהאר"ק ההפקדה חל בשבת, כתב בשו"ת חשב האפוד (ח"ג סי' נא) שלכאורה נראה שאסור לעשות כן, כיון שמיחד הוא זמן לשיבדי הבנק למלאכה בשבת, אולם מאירך יש מקום לומר שכיון שאין פקידיו הבנק מקפידים להעביר את סכום הכסף באותו היום ממש, מותר לעשות כן, ולפיכך כתב שטוב להודיע להנהלת הבנק שאין הוא מקפיד על תאריך זה בדוקא, ובאופן זה אפילו אם יחייב הבנק את חשבונו בשבת, על דעת עצמם הם עושים.

ולמסור רבב למוסך של נכרים, כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פט"ז תשובה ג) שמותר, אף אם יודע שיתקנהו בשבת, ובלבד שלא יאמר לנכרי שרצונו לקבל את הרכב לידיו במוצאי שבת או ביום ראשון ושני, אם יודע שאי אפשר לתקן את הרכב בזמן קצר כזה אלא אם כן יתקנו בשבת.

[שעה"צ ס"ק יז]

ועל"ז נראה להקנות להם הפשמן בערב-שבת שיהיה שלמן לגמרי¹¹⁰.

10) אמנם, לענין נכרי המסתת אבנים של עצמו לצורך ישראל סמוך לבנין של הישראל, כתב לעיל (סי' רמד ס"ק יד) שאין נכון הדבר, שיש לחוש למראית העין שמא יאמרו ששכירו הוא.

ולענין שפחה העושה מלאכת עצמה בבית בעליה, כתב לעיל (שב ס"ק ל) שיש האוסרים לעשות כן, שלא יאמרו שהיא ערשה מלאכה של הישראל. ואם ניכר שאת מלאכת עצמה היא עושה, כתב שב בשם החני אדם שמותר.

וכן לענין נכרי שמכניס את תבואתו לאוצרות של ישראל, כתב הרמ"א לקמן (סי' שז סכ"ב) שמותר הדבר, כיון שהנכרי עוסק במלאכת עצמו.

[משנ"ב ס"ק יט]

דקשי"ש שדות לגמרה מפיצוד יום, מתר אפלו בערב-שבת¹¹¹.

11) ואף כשאומר הנכרי לישראל במפורש שיעשה את המלאכה בשבת, הורה הגר"ש אויערבך (ש"כ פ"ל הע' פג) שאפשר שהדבר מותר, כיון שיש לנכרי אפשרות לעשותה מערב שבת, ובדברי המשנ"ב לעיל (סי' רמז ס"ק ג).

[משנ"ב ס"ק כז]

ואם ה"קה נכוי¹¹².

12) ובגדר מלאכה מפורסמת, כתב הנשמת אדם (ח"ב כלל ג אות ג) שהיא מלאכה שיודעים עליה שלושה בני אדם, וכמבואר ברש"י בשבועות (כה, ב ד"ה והוא).

[משנ"ב ס"ק כח]

וענין שם בבאור הלכה דבור המתחיל 'דינה'¹¹³.

13) שם הקשה סתירה בדברי השו"ע, שכאן כתב שטוב להחמיר, ואילו שם (סי' רמד ס"ד) כתב שאסור לעשות כן מעיקר הדין, ובשם האחרונים כתב, שהעיקר לדינא כמו שפסק השו"ע שם, שאסור לעשות כן מעיקר הדין.

הַלְבוּת שַׁבַּת סִימָן רַבֵּן

יח באר הַלְבוּת

ח תעבדים עם
דסמי"ג ונתחננו
ישאר פדונו
ט צמחו לעיל סימן
רמד צ"ד ד י רזת
כשם תורשתי סוף
פדן קפא דשבת
כ גמ וז עשיו עם
כסע"ד ד ל תר"ו
אקא דשבת ר"ס

הנָּהָה, *ח'הוא שלא יאמר לו (טו) לעשות בשבת, ט'גם שיעשה האינדיהודי המלאכה (יז) בביתו: ה'גה (יח) ואם לא קצץ, *אסור (ז) (יט) בערב־שבת, וען לעיל סימן רמו (כ) הלש חולקין אם עושה לו (כא) בחנם היינו בטובת הנָּהָה. (כב) *וְאִם רָצָהּ עוֹשֶׂה מְלָאכְתָּהּ בַּשַּׁבָּת, אִם הָיָה עוֹשֶׂה *בַּטּוֹבֵת הַנָּהָה, צָרִיף לומר לו שלא יעשה בה בשבת: ה'גה נאפלו אם נתנם לו (כג) פמה ימים לפני שבת: ג (כד) וְאִם הָיָה מְלָאכְתָּהּ מִפְּרָסְמָת (כה) וְנִדְוֵעַ שֶׁהָיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּמִקּוֹם מִפְּרָסְכָּ, *טוב להחמיר (ה) [ה] וְלֵאסֹר: ד (כו) לכל שקצץ, (כז) אַף־עַל־פִּי שִׁיעֲשֶׂה הָאִינוֹ־יְהוּדִי מְלָאכְתָּהּ בַּשַּׁבַּת, מִתָּר לִישְׂרָאֵל לִלְבַּשׁ הַכְּלִי בַּשַּׁבַּת עֲצָמָה, דְּכָל שֶׁקָּצַץ אֶדְעָתָה דְּנִפְשָׁהּ

באר היטב

וכ"כ בהשוכה פנים מאירות סימן לח: (ז) בע"ש. א"כ יש שהות לעשותה מקצץ. ויבר' וה' מָר אפלו קלאכה שאין יכול לגמרה קדם שבת, נאינו דומה לשוקת אנר' כסי' רמו, עמ"א: (ה) וְלֵאסֹר, פ"י שאם רואהו עושה בשבת צריך

שערי תשובה

לח זוקא, ועין ביראפרים ט"ש בדבר הפמ"א בענין ההתרה, דהנן ספית שמזנה באים הר"ל נולד, ע"ש: [ה] וְלֵאסֹר, עין בח"ס, ועין סבג"א, פקולדים ריזעים של מש"ל ונא"ל וקא"י סכספן ע"ג הנקר צ"ר לקחות בנדו כ"י, וקב"ב בנתיבותי'תים שגבין שלא

באר הלכה

בשביל שקרו ועושה ארעת ישראל ומחוי כשלותו, ועל-כן לא הקל המגן אברהם אלא בכלים לכובס, שהיה בזמנו הקצב'ה ריזע: * והוא ש"לא יאמר וכ"י, וזה אסור אפלו בנותן לו פמה ימים מקדם, וכמו שקבני במשנה ברוכה בסימן רמו: * אסור בערב־שבת, הרמ"א או"ל לשיטתו בסימן רמו סעיף א בהג"ה דמש"ל בלא קצץ פ"ס ה' [מ"א והג"ה]. ועין פמגן אברהם, דאף שהחמיר הרמ"א שם שלא בעת הערך הקהסר, בנה הקל, עין שם טעמנו, וכן משמע מהאגדה רבה ושי"א דיש להקל בזה ב"ד נה: * ואם רצונו עושה וכ"י, עין משנה ברוכה פה שקב"ב דאם התנה וכ"י, דין זה פשוט לכלי על"א, דהוא בכלל קצץ, וכנ"ל ברמ"ו, דש ממאחזנים ושלחן עזי שטים, הביאו בחרושי רע"א ובס' מאמר מרדכי'ן שמקלין עוד יזק, דכל שעושה בקש"ר, אף שלא התנה עמו כלל [וזהו י"א קצץ' הנזכר בכל מקום] אודות הש"כר, אם היה זה בדרך התר דתינו שהיה כמה ימים לפני שבת, או שקסר לו בערב־שבת ותינו שהיה לגמרו קדם השבת, אין צריך למחות לו בשו"א שיעושה בשבת, ודין שיעושה על-קל-פנים בשכר אמרי'ן בעבד'תה קעסיק: * בטובת הנָּהָה, ואם האינדיהודי התחיל בעצמו לומר שיעשה לו טובה, לפי מה שכתב הרמ"א לעיל בסימן רמו וזהו דינו קצץ, וכן מברכ"משה בענינו משמע לכאורה דאפ"ן זה אין להחמיר, אבל לרעת המהבר פשוט דאין לתקל בזה, דהא לדירה בכל ג'יני בחנם מהר לכתחלה למסר, דהוא בכלל טובת הנָּהָה, ונאפלו הכי קשו"אדי בשבת צריך לקחות, ואם-כן היא הדין ג'יה, וכן משמע בסתמ'ת הכוסקים שלא חלקו בזה, אחר-כך מצאתי בהדושי רבי עמקא אג'ר בסניף ד שמחמיר בזה בהנ"ל: * טוב להחמיר וְלֵאסֹר, פרוש, שאם עושה בשבת צריך למחות בנדו אפלו קצץ, אבל לכתחלה רשאי לתן ולא תישען שיעשה בשבת ומ"א, ועין בסרי-גודים בסעיף קטן ה, דאם הוא יודע ודאי שיעשה

מלענה ברוכה

ארע'תה דנפשה קעביד: (טו) לעשות בשבת, וכן אם אמר לכובס: ראה שאני צריך להם במוצאי-שבת, כגון שר'צה לסע מיד במוצאי-שבת, גם זה אסור אפלו בקצץ, דכיון שאין אפשר לגמרו אלא-אם-כן יעשה בשבת, (טז) הרי לה כאלו אומר בפרוש שיקבס בשבת והרי כשלהו⁽⁹⁾ [אחרונים]: (יז) בביתו. רוצה לומר שלא בבית ישראל, דאז מחוי קא"ל הוא עושה בשליחות ישראל, וכמב הת"י אד"ם, דבבית ישראל אסור אפלי אם הוא דבר שמנהג כל בני העיר לתנו בקבלנות ולא אתו למקשה בשכיריים, (יח) גם-כן אסור מטעם זה, דאמרו שצ"הו לעשות בשבת: (יח) ואם לא קצץ, הינו, שלא התנה עם הישראל אודות שכרו והאינדיהודי מצפה לתשלום שכר, אסור, ולא אמרי'ן ארע'תה דנפשה קעביד, כיון שהישראל לא הבטיחו בהנ"א: (יט) בערב־שבת, הקשו'תנו לו בערב־שבת מחוי קא"ל ונתנו לו על-קנת שיעשה בשבת, יקשקצין, דארע'תה דנפשה קעביד, לא מחוי קא"ל אומר לו כן, וכתבו הפוסקים, דכשיש שהות לגמרה מבעוד יום, מתר אפלי בערב־שבת⁽¹⁰⁾ ונאפלו לא קצץ, לכלי על"א: ומה שדוק הרמ"א בערב־שבת, דברביעי וחמישי שהוא מפלג מן השבת מת' לתן לו אפלי שאין יכול לגמרה קדם השבת, כיון שלא אמר לו שיעשה בשבת: (כ) דיש חולקין וכ"י, יסבירא להי דינו בלא קצץ, וארע'תה דישראל קעביד ואסור בערב־שבת, ועין בדרב"משה דמסקים לה"ש חולקין, ועין פמה שכתבנו לעיל בסימן רמו במשנה ברוכה סעיף קטן טז: (כא) בחנם, אם לא שהאינדיהודי בעצמו מתחיל עם הישראל

לומר שיעשה לו בחנם, אז ודאי דעמו על הטובה שקבל ממנו מכ"ר וכ"י, אף שהמחבר הקל למעלה לתן לו אף בטובת הנָּהָה מבעוד יום, ואין לו לחש מה שיעשה בשבת אפלו אם הוא יודע שיעשה, כיון שאינו מצוהו על זה, וכמו שכתבנו לעיל בסימן רמו במשנה ברוכה סעיף קטן ג, מכל מקום כשכ"א לביתו ומצאו שעושה, מחוי דמדעתה עביד כיון שאינו מקבל שכר על זה, וצריך לומר לו שלא יעשה, (יח) אבל אם התנה עמו מתחלה לתן לו שכרו, אף שלא פרש לו סף ריזע, אין צריך למחות בנדו, דבעבידתה קעסיק: (כג) פמה ימים, רוצה לומר, דבזו הנתינה לאינו-יהודי היה לכלי על"א מתר, וכנ"ל, אפלו הכי צריך למחות בשו"אדי, ודע, דאם היה האינדיהודי (יט) שכיר-יום אצלו בימי החל והוא רוצה עמה גם-כן לעשות מלאכתו בביתו בעצמה, צריך לילף ולקחות בנדו כיון שידע לו, אף-על-פי שאין עושה לפניו, פמב מגן אברהם, דאם מצוה לאינו-יהודי לעשות לו מנעלים ור'אהי עושה בשבת, אפלו לא קצץ, אין צריך למחות בנדו, דהא אפתי לא נקרא שם ישראל עליהם, ואי בעי האינדיהודי מוכרם לאחר ולזה יעשה מנעלים אחרים, ואם-כן לאו בדידה קעסיק: ג (כד) ואם היתה וכ"י⁽¹¹⁾, דעורות לעבדן וכלים לכובס, סתמן אין יודע שהוא של ישראל, ועל-כן אפלו אם הוא קעבד וכובס במקום גלוי אין למחות בנדו לשקצץ; אבל אם היתה המלאכה ידוע שהוא של ישראל, וגם הוא עושה אותה במקום גלוי לכל, צריך למחות בנדו שלא לעשות בשבת, דהרואה אינו יודע שקצץ ואתו למקשה בשכיריים, וכנ"ל בסימן רמו סעיף א; ועין שם בסעיף ד דעת השלחן ערוה שם דמדניא אסור בזה, ועין שם בבאור הלכה דבור המתחיל 'דינה'י: (כה) ונדוע שהיה וכ"י, ולפי זה, החלוקים שנכרים שהם של ישראל, והאינדי יהודי מקבסן על-גב הנקר שהיה מקום גלוי ומפרסם, צריך למחות בנדו קשווארו בשבת ומג"א; אבל בתוספת-שבת פהב דלא ש"ף בזה הש"א, דלא ידע של מי הוא, והת"י אד"ם הקל בזה עוד מטעם אחר, דכיון שידוע שמנהג כל בני העיר לתן פלים לכובס בקבלנות, על-כן אפלו אם האינדיהודי מקבסן במקום מפרסם, מתר, דאין בזה חש"א משי"ם שכיריים, וכעין מה שכתב בסימן רמו סעיף ב, והוא הדין בכל הפלים שדרך לתנן בקבלנות, ואין אסור בזה אלא כשעושה בבית ישראל דשם לא מנהי שום תמר, וכמו שכתבנו למעלה בסעיף קטן ז: ד (כו) כל שקצץ וכ"י, ובאפ"ן שלא היה אסור בהנתינה, שהיה בזה גם-כן שארי הפרטים שצריך לקצצה, וכנ"ל בסעיף ב: (כז) אף-על-פי וכ"י, ולא דמי

שער הציון

(טו) ועל-כן אסור אפלו כמה ימים קדם: (יז) וראיתי באחת מקומות ששוקרין להם אינדיהודי בקבלנות קנער אף פשתין בחצרן ומנצ'רין גם כיום השבת, ולא פה הם עושים, דא"א אם הוא מנהג כל העיר בקבלנות, הלא ברש"ח ישראל לעולם אסור, ועל-כן ראה להקנות להם הפשתן בערב־שבת שהיה שלחן לגמרי⁽¹²⁾: (יח) וכפי מה שפרטנו בו האגדה רבה ותוספת-שבת ושי"א לחסיר מעלי קשית הפגן אברהם, ונס המגן אברהם מודה לזה וזהו דינו קצץ, וכנ"ל בסימן רמו סעיף ב: (יט) מבאר בקצה מקומות דארע'תה דישראל קעביד בשכיריים:

